

**ÚSTAVA
PRAVOSLAVNÉ CÍRKVE
V ČESKÝCH ZEMÍCH A NA SLOVENSKU**

A

*PROVÁDĚCÍ PŘEDPISY K ÚSTAVĚ PRAVOSLAVNÉ CÍRKVE
V ČESKÝCH ZEMÍCH A NA SLOVENSKU*

SCHVÁLENA IX. SNĚMEM
PRAVOSLAVNÉ CÍRKVE
V ČESKÝCH ZEMÍCH A NA SLOVENSKU
KONANÝM VE DNECH 15.-17.10.1999
VE VILÉMOVĚ

POUČENÍ O PRAVOSLAVNÉ CÍRKVI

Věrouka pravoslavné církve spočívá na Písmu svatém a na všeobecné církevní tradici. Církevní tradice je zachována jednak v řádu církve a jejím životě, jednak ve spisech sv. Otců, tj. církevních spisovatelů z prvních století dějin křesťanství.

Vyznání víry pravoslavné církve bylo zformulováno na základě nejstarších textů, vyznávaných věřícími při křtu, opírajících se o Tradici a Písmo svaté, a do všeobecného užívání uvedeno částečně v roce 325, kdy bylo přijato prvním všeobecným sněmem všech křesťanských místních církví, konaným v Nikei, a poté doplněno druhým všeobecným církevním sněmem v roce 381, konaným v Cařihradě. Toto vyznání, nazvané Nikeo (nebo nicejsko)-cařihradským, bylo společně všem místním církvím, spojeným v jednu svatou, obecnou, apoštolskou církev křesťanskou. Všechny následující všeobecné církevní sněmy se k tomuto vyznání věrně hlásily a zakázaly jej měnit. Na západě však bylo později bez usnesení všeobecného církevního sněmu vsunuto do něho slovo „Filioque“, čímž byla porušena do té doby společná víra církve v Ducha Svatého.

Kanonické právo církve pravoslavné je založeno na pravidlech, jež byla přijata na sedmi všeobecných sněmech církevních a na významnějších sněmech místních církví, i na pravidlech, která obsahují spisy svatých církevních Otců.

Zřízení pravoslavné (řecky: orthodoxní) církve bylo vytvořeno v době od 1. do 9. století. Podle tohoto zřízení se křesťané organizují podle státních území a podle národů v místní církve. Místní církve jsou spojeny v jednu církev všeobecnou (řecky: katolickou). K tomuto systému všeobecné církve příslušela původně i církev římská. V ní však později šel vývoj k vytvoření papežství. Zatímco se až do 9. století zúčastňoval římský patriarchát všech všeobecných církevních sněmů a jejich usnesení se podřizoval (např. šestý všeobecný sněm /680-681/ odsoudil římského patriarchu Honoria pro bludný monotheismus, a římská církev se tomuto rozsudku podrobila), později se v římské církvi uplatňovala zásada, že usnesení všeobecných církevních sněmů potřebují schválení římského patriarchy. Východní církve proti těmto tendencím vždy vystupovaly. To vedlo roku 1054 k církevnímu rozkolu, v němž na jedné straně stál patriarchát římský a na druhé straně patriarcháty cařihradský, alexandrijský, antiochijský a jeruzalémský. V té době začaly tyto patriarcháty užívat názvu „orthodoxní“ na znamení, že nesouhlasí s novým vývojem poměrů v církvi římské (s „Filioque“, s papežstvím, se zaváděním latiny u všech národů, s ideou odpustků, se všeobecným celibátem duchovenstva, s pokusy o zavedení přijímání pod jednou způsobou aj.) a že trvají na dosavadním učení.

Je historickým omylem názor - dosti běžný - jakoby církev pravoslavná byla povstala teprve v roce 1054 odtržením od Říma. Místní pravoslavné církve nikdy nebyly Římu podřízeny, třeba římský patriarcha, jakožto biskup prvního hlavního města říše římské, požíval veliké autority. Právní poměr východních patriarchů k římskému byl stejný, jako byl jejich poměr mezi sebou. Nebyl to poměr podřízenosti, nýbrž rovnosti. O odtržení od Říma je možné mluvit u církví, které se utvořily na západě na základě reformace, neboť před reformací příslušely k církvi římské. Tyto církve podle názoru pravoslavné církve ve svém odporu vůči Římu zašly do opačné krajnosti, to znamená příliš vlevo, zatímco vývoj římské církve šel příliš vpravo. Pravoslavná církev věroučně i svým zřízením stojí věrna apoštolské tradici uprostřed. Z církví od Říma odloučených jsou pravoslavné církvi nejbližší církev starokatolická a onen směr anglikánské církve, který se nazývá High Church (vysoká církev). Pravoslavná církev se však neuzavírá stykům s žádnou církví křesťanskou a účastní se mezicírkevních konferencí.

Pravoslavná církev rozřešila svůj poměr k národnostem a státním útvarům tak, že se organizuje, jak již bylo řečeno, podle státních území a podle národů.

Nejvyšším zákonodárným společným orgánem všech pravoslavných církví na světě je všeobecný sněm, který je jejich společným pojítkem. Všeobecný sněm řeší jako nejvyšší autorita církve principiální věroučné otázky. V dnešní situaci se setkávají představitelé místních pravoslavných církví k projednávání společných otázek praktického rázu na všepřavoslavných konferencích.

Ke starobylým patriarchátům se počítají patriarcháty: cařihradský, jehož představitel je „první mezi rovnými“, alexandrijský, antiochijský a jeruzalémský. Historickým vývojem vznikly další místní patriarcháty: ruský, srbský, rumunský, gruzínský a bulharský, a místní církve kyperská, řecká, polská, albánská, americká, finská a další.

Pravoslavná církev v českých zemích a na Slovensku navazuje na dědictví, jež bylo našim národům dáno slovanskými apoštoly svatými Cyrilem a Metodějem. Po potlačení jejich díla na území Velkomoravské říše v 9. století, udržovala se ještě slovanská bohoslužba do začátku 12. století v Čechách a na Slovensku, v jehož východní oblasti přetrvávala až do naší doby. Na tomto faktu nic nezměnilo ani zavedení unie v roce 1649. Pravoslavná církev zaujímá kladné stanovisko také k Janu Husovi, neboť jeho učení je v souhlasu s církví pravoslavnou.

Počátky obnovení pravoslavné církve v Čechách, na Slovensku a Podkarpatsku spadají do druhé poloviny 19. století. V Praze byly konány pravidelné pravoslavné bohoslužby od roku 1874 v chrámu sv. Mikuláše na Staroměstském náměstí, a to knězem ruské pravoslavné církve, který byl ustanoven také pro chrámy v Karlových Varech, Františkových Lázních a Mariánských Lázních. Jurisdikčně příslušeli pravoslavní Češi jednotlivě napřed ke knězi řecké církevní obce ve Vídni a od roku 1893 ke knězi srbské církevní obce tamtéž. Přístupy Čechů k pravo-

slaví v letech 1900-1908 se zabývala i ministerská rada ve Vídni, která v nich viděla nebezpečí panslavismu. Protože se pravoslavní Češi nemohli za Rakousko-Uherska zorganizovat v církevní obec, zřídili si v roce 1903 „Pravoslavnou besedu“ a později spolek „Československá obec pravoslavná v Praze“, které měly připravit předpoklady pro organizaci církevní, až by to poměry umožnily. To nastalo státním převratem roku 1918.

V uherské části Rakousko-Uherského státu se pravoslaví udrželo ve své liturgické podobě s jazykem církevněslovanskými a osobitými karpatoruskými zpěvy, i když věřící lid byl nucen pod násilím přijmout formální církevní unii s Římem od 17. století. Svědčí to o tom, že zde nebyla přerušena kontinuita existence pravoslavné církve. Jen pravoslavní Srbové v Uhrách požívali jako obránci státu proti Turkům církevní svobody a udrželi si pravoslaví. Na začátku 19. století se pravoslavná církev v oblasti Podkarpatska a východního Slovenska začala opět obnovovat, ale úřady tyto pokusy tvrdě trestaly. I zde došlo ke svobodnému hnutí k obnově pravoslaví po vzniku samostatného československého státu. Síla tohoto hnutí překvapila politické činitele. V roce 1929 dospěl vývoj pravoslavného hnutí v Československé republice až ke zřízení dvou eparchií (diecezí) - eparchie české a eparchie podkarpatoruské. Vývoj směřoval ke zřízení eparchie slovenské s nadějí, že se pak spojí v místní autokefální československou církev pravoslavnou. Obě vzniklé eparchie se rozvíjely pod jurisdikcí, mateřskou péčí, srbské pravoslavné církve, jejíž právní kontinuita pro následnické státy rakousko-uherské monarchie byla uznána i Československou republikou. Významným způsobem k obnově pravoslaví na Slovensku přispěli ti, kteří v těžkých dobách odešli za prací do USA, přijali tam pravoslaví a byli schopni morálně, finančně i organizačně podpořit obnovující se církevní obce.

Koncem roku 1921 byl státním úřadům předložen církevní statut „České náboženské obce pravoslavné v Praze“, který byl schválen výnosem ministerstva školství ze dne 31. března 1922. Podle tohoto statutu všichni pravoslavní na území Čech, Moravy a Slezska tvořili jednu velikou církevní obec, která měla sídlo v Praze. V čele obce stal episkop (biskup), který spravoval záležitosti spolu s předsednictvem obce a se synodální radou. V místech s větším počtem pravoslavných věřících byly podle statutu zřizovány duchovní správy a také sbory (rady) starších s místní kompetencí. Tento stav při vzrůstu počtu věřících nebyl na dlouhou dobu udržitelný. Proto synodální rada r. 1928 předložila sv. Synodu srbské církve a vládě novou církevní ústavu, podle níž se na území českých historických zemí zřizuje pravoslavná eparchie. Paralelně s tímto vývoje postupovala organizační práce i na východě tehdejší republiky, kde vznikla eparchie mukačevsko-prešovská. Zřízením eparchií dosáhla jak česká pravoslavná, tak karpatoruská církev řádných kanonických jednotek, které vytvořily základní předpoklady budoucí autokefální církve na území Československé republiky. První (ustavující) shromáždění české

pravoslavné eparchie se konalo podle její nové ústavy, vypracované episkopem Gorazdem, dne 22. září 1929 v Olomouci. Při něm byla provedena volba eparchiálního episkopa, vladyky Gorazda, eparchiální rady, duchovního eparchiálního soudu, eparchiálních revizorů a moravského protopresbytera. Obdobně se dne 12. prosince 1929 pro Podkarpatsko a Slovensko ustavila řádně a pravoplatně pravoslavná eparchie mukačevsko-prešovská v čele s delegátem srbské pravoslavné církve vladykou Serafinem štipským.

Nadějný vývoj pravoslavné církve v Československu byl však ořesen událostmi válečných let 1939-1945. Znamenaly pro ni 1) po rozbití Československé republiky přerušeni přirozených vazeb obou eparchií, 2) po přepadení Jugoslávie nacisty znemožnění spojení se srbským patriarchátem. (obě eparchie byly přinuceny se v době války podřídit berlínskému metropolitovi), 3) po vlastenecké podpoře poskytnuté účastníkům protinacistického odboje mučednickou obětí episkopa Gorazda a jeho druhů, 4) následnou perzekucí všeho českého pravoslavného duchovenstva i části laických pracovníků církve a posléze 5) úřední likvidaci celé české pravoslavné církve, zákaz její činnosti nebo její podporu a konfiskaci veškerého majetku (září 1942). V roce 1945 byl život české pravoslavné eparchie opět v osvobozeném Československu obnoven.,

Poválečný vývoj přinesl pravoslaví v Československu zásadní organizační změny. Jelikož Podkarpatská Rus byla politicky oddělena od Československé republiky a přičleněna k SSSR, bylo nutno samostatně zorganizovat pravoslavné církevní obce, které z bývalé užhorodsko-prešovské eparchie zůstaly na Slovensku. Ty vyjádřily přání přijmout jurisdikci ruské církve moskevského patriarchátu. Podobně optovaly i farnosti ruské emigrace, organizované samostatně mimo rámec české a karpatoruské eparchie.

Také česká pravoslavná eparchie se rozhodla pro změnu jurisdikce. Eparchiální shromáždění 8. 11. 1945 v Olomouci se usneslo požádat o vyvázání z jurisdikce srbské církve a přijetí do jurisdikce patriarchátu ruského. Posvátný Synod ruské pravoslavné církve rozhodl o jejím přijetí dne 14. ledna 1946. Současně zřídil církevní Exarchát moskevské patriarchie v Československu, který zahrnul všechny církevní obce na území Československa. Pražské biskupství bylo povýšeno na arcibiskupství (později metropolii). Arcibiskupem pražským a českým, exarchou moskevské patriarchie, v Československu se stal vladyka Jelevferij (Voroncov).

Návrat převážně pravoslavných Čechů z ukrajinské Volyně roku 1947 do vlasti přinesl nutnost rozšířit počet stávajících církevních obcí v české eparchii. Proto se 7. prosince 1949 její eparchiální shromáždění rozhodlo vyčleněním pravoslavných církevních obcí na Moravě a ve Slezsku zříditi samostatnou pravoslavnou eparchii olomoucko-brněnskou. Jejím prvním episkopem byl zvolen vladyka Čestmír (Krácmar). Samostatná pražská eparchie se ustavila 5. ledna 1950 v čele

s metropolitou Jelevferijem. Na Slovensku byla ustavena samostatná eparchie prešovská v čele s episkopem Alexijem (Děchtěrevem). Eparchiální shromáždění schválila Ústavu pravoslavného exarchátu moskevské patriarchie v Československu a prováděcí předpisy, upravující církevní život eparchií.

Ve dnech 28. a 29. července 1950 byla vytvořena a konstituována nová pravoslavná eparchie na Slovensku: eparchie michalovská. Jejím eparchiálním episkopem byl zvolen vladyka Viktor (Mihalič), bývalý řeckokatolický kanovník, který se spolu s věřícími sjednotil s pravoslavnou církví.

V roce 1948 otevřen v Karlových Varech duchovní seminář pro výchovu pravoslavného duchovního dorostu. Následujícího roku přenesen do Prahy a v roce 1950 přebudován na Pravoslavnou bohosloveckou fakultu v Praze, jejíž sídlo bylo přeneseno do Prešova. (Dnes působí v rámci Prešovské univerzity v Prešově).

Dne 2. října 1951 na návrh biskupského sboru exarchátní rada, požádala Posvátný synod ruské pravoslavné církve o požehnání k udělení církevní autokefality pravoslavným v ČSR. To bylo akceptováno rozhodnutím synodu ze dne 10. října 1951. Slavnostně byla autokefalita Pravoslavné církve v Československu vyhlášena na veřejném zasedání exarchátního shromáždění 8. prosince 1951 v katedrálním chrámu sv. Cyrila a Metoděje v Praze a následujícího dne v neděli 9. prosince byl slavnostně uveden ve svůj úřad představitel nové autokefální pravoslavné církve metropolita pražský a celého Československa Jelevferij. Svůj souhlas s tímto aktem potvrdily účasti svých delegací vedle mateřské církve ruské, církev antiochijská, gruzínská, rumunská, bulharská, albánská a polská. Současně byla přijata zástupci eparchií pražské, olomoucko-brněnské, prešovské a michalovské Ústava pravoslavné církve v Československu, která byla schválena i státní správou. Oznámení o zvolení metropolitou Jelevferije hlavou autokefální církve bylo sděleno Jeho Svatosti Athenagorovi, arcibiskupu konstantinopolskému - patriarchovi ekumenickému, Jeho Blaženstvu Christoforu, papežovi a patriarchovi alexandrijskému a celé Afriky, Jeho Blaženstvu Alexandru III., patriarchovi Velké Antiochie a celého Východu, Jeho Blaženstvu Timoteji, patriarchovi sv. města Jeruzaléma a celé Palestiny a všem ostatním představitelům autokefálních pravoslavných církví. V následujících desetiletích byla autokefalita naší církve přijímána jako historická realita většinou místních pravoslavných církví. Církev konstantinopolská (cařihradský patriarchát) vydala „Patriarší a synodální tomos (=akt) o požehnání autokefality svaté Pravoslavné církvi v Čechách (českých zemích) a na Slovensku“ dne 27. srpna 1998.

VIII. řádný místní sněm Pravoslavné církve v Československu, konaný v Prešově 11. a 12. prosince 1992 reagoval na samostatný státotvorný vývoj v českých zemích a na Slovensku, který vyústil ve vznik samostatné České republiky a samostatné Slovenské republiky dne 1. ledna 1993. Sněm vzhledem k těmto novým poměrům přijal návrh novelizace Ústavy Pravoslavné církve v českých zemích

a na Slovensku a uložil metropolitním radám jednotné pravoslavné církve v obou republikách vypracovat k ní prováděcí předpisy, odrážející jejich konkrétní potřeby. Období od VIII. místního sněmu k IX. místnímu sněmu Pravoslavné církve v českých zemích a na Slovensku přineslo další podněty k úpravě Ústavy.

IX. místní sněm Pravoslavné církve v českých zemích a na Slovensku schválil po podrobném prozkoumání text této Ústavy a uložil všem církevním složkám, aby se jí řídili ve své činnosti. Nedílnou součástí Ústavy jsou sněmem schválené k ní Prováděcí předpisy.

ÚSTAVA PRAVOSLAVNÉ CÍRKVE V ČESKÝCH ZEMÍCH A NA SLOVENSKU

Hlava první *Územní a správní organizace církve*

Článek 1

1. Pravoslavná církev v českých zemích a na Slovensku je autokefální a je součástí jedné, svaté, všeobecné a apoštolské Církve Kristovy. Při plnění svého spasitelného poslání se řídí Písmem svatým, Svatou tradicí, posvátnými kánony, jakož i rozhodnutími vlastních sněmů.

2. Působnost církve se vztahuje jednotně na celé území České republiky a Slovenské republiky. Stará se o své věřící také v zahraničí.

3. Členy církve jsou věřící v ní pokřtění, pomazaní svatým myrem anebo s ní kanonicky sjednocení.

4. Církev se administrativně člení na dvě územní části: na eparchie v České republice a na eparchie v Slovenské republice. Dále se člení na arciděkanáty (okružní protopresbyteriáty), děkanáty (protopresbyteriáty) a církevní obce.

5. Arciděkanáty (okružní protopresbyteriáty) a děkanáty (protopresbyteriáty) jsou církevní dozorní obvody.

6. Základními organizačními jednotkami církve jsou církevní obce, které tvoří liturgické společenství členů církve v obvodě jedné nebo více správních obcí. Součástí církevní obce může být místně oddělené středisko věřících, spadajících pod mateřskou duchovní správu. Věřící je členem církevní obce podle svého bydliště.

7. Místně oddělené středisko věřících je modlitební, duchovní a organizační společenství věřících, účelově vázané na plnění zvláštních úloh v životě církevní obce.

8. Zvláštní církevní jednotkou jsou monastýry jako náboženská a kulturní zařízení se zvláštní kanonickou organizací.

Hlava druhá **Duchovní orgány církve**

Článek 2

Metropolita Pravoslavné církve v českých zemích a na Slovensku

1. V čele církve je metropolita Pravoslavné církve v českých zemích a na Slovensku, volený církevním sněmem podle kanonických pravidel. Podle 34. apoštolského pravidla metropolita spolu s Posvátným synodem vykonává plnou duchovní správu církve.

2. Je zároveň arcibiskupem pražské nebo prešovské eparchie.

3. Nemůže-li metropolita dočasně vykonávat správu církve, určí Posvátný synod metropolitního správce.

4. Uvolní-li se místo metropolity, je Posvátný synod povinen připravit volbu nového metropolity do 40 dní.

Článek 3

Posvátný synod

1. Posvátný synod tvoří biskupové vykonávající službu v církvi. Předsedá mu metropolita, který jej svolává podle potřeby, nejméně dvakrát do roka.

2. Posvátný synod projednává otázky víry a mravů a spolupůsobí s metropolitou při kanonické správě církve.

3. Posvátný synod rozhoduje o stížnostech na biskupy a o odvoláních proti rozhodnutím eparchiálních duchovních soudů.

Článek 4

Arcibiskup

1. V čele části církve v českých zemích je arcibiskup pražský a českých zemí. V čele části církve na Slovensku je arcibiskup prešovský a slovenský.

2. Kanonicky stojí v čele své eparchie jako eparchiální biskup. Ve vztahu k biskupům jiných eparchií se řídí kánony Pravoslavné církve.

Článek 5

Eparchiální biskup

1. Kanonicky stojí v čele eparchie eparchiální biskup, volený eparchiálním shromážděním příslušné eparchie.

2. Eparchiální biskup vykonává plnou duchovní správu ve své eparchii, stará se o všechny církevní záležitosti, má všechna práva a povinnosti, které jsou mu vyhrazené jako nejvyššímu představiteli eparchie ve smyslu kánonů církve. (Apoštolské pravidlo 38, 41 a další).

3. Není-li řádně zvolený biskup z vážných důvodů trvale způsobilý spravovat eparchii, rozhodne Posvátný synod, aby byl na jeho místo řádně zvolen nový biskup.

Článek 6

Pomocný biskup (Biskup-vikář)

Eparchiální biskup může mít na pomoc pro správu eparchie pomocného biskupa (biskupa-vikáře).

Článek 7

Správce eparchie

1. Uvolní-li se místo eparchiálního biskupa, zastupuje ho až do zvolení nového biskupa určený správce, kterého na návrh eparchiální rady jmenuje Posvátný synod.

Eparchiální rada je povinna do 40 dnů připravit volbu nového eparchiálního biskupa.

2. Nemůže-li eparchiální biskup z vážných příčin vykonávat správu eparchie, zastupuje ho správce eparchie, jmenovaný Posvátným synodem na návrh eparchiální rady.

Článek 8

Arciděkan a děkan (Okružní protopresbyter a protopresbyter)

1. Arciděkan (okružní protopresbyter) a děkan (protopresbyter) - (dále jen arciděkan a děkan) je duchovní pověřený dozorem nad výkonem duchovní a církevní správy v určitém obvodu. Svoji činnost vykonává: děkan v děkanátu, který sdružuje několik církevních obcí, arciděkan v arciděkanátu, který sdružuje několik děkanátů.

2. Činnost arciděkana a děkana se řídí platným arciděkanským řádem, který vydává metropolitní rada po dohodě s eparchiálními radami.

Článek 9

Duchovní správce církevní obce

1. Duchovní správu církevní obce vykonává duchovní správce.

2. Duchovního správce církevní obce ustanovuje eparchiální biskup jako předseda eparchiální rady po dohodě s církevní obcí. Za svoji činnost v plném rozsahu zodpovídá eparchiálnímu biskupovi.

3. Místa dalších kněží a diakonů v církevní obci ustanovuje eparchiální biskup jako předseda eparchiální rady. Místa hypodiakonů a čteců podle potřeby církve ustanovuje eparchiální biskup se souhlasem církevní obce.

4. Duchovní správce je představeným všech duchovních, kteří působí v duchovní správě církevní obce, včetně duchovních místně oddělených středisek věřících.

5. Duchovní správě církevní obce podléhá také místně oddělené středisko věřících církevní obce.

Článek 10 Monastýr

1. Monastýr je církevní obcí mnichů nebo mnišek sjednocených slibem, že budou žít podle mnišských pravidel příslušného monastýru a synovské poslušnosti představeným.

2. Monastýr je podřízený eparchiálnímu biskupovi.

3. Zakládat monastýr je možné jedině s požehnáním eparchiálního biskupa.

Článek 11 Komise pro zkoumání kanonických přestupků (Eparchiální duchovní soud)

1. Komise pro zkoumání kanonických přestupků (eparchiální duchovní soud) objektivně zkoumá přestupky a jiné kanonické záležitosti duchovních a věřících své eparchie a předkládá svůj nálezn eparchiálnímu biskupovi, který o věci rozhodne.

2. Je složená ze tří duchovních; předsedá mu člen svěcením nejstarší. Členy komise (duchovního soudu) a jednoho náhradníka volí eparchiální shromáždění.

3. O odvolání proti kanonickému rozhodnutí eparchiálního biskupa rozhoduje s konečnou platností Posvátný synod.

4. Komise pro zkoumání kanonických přestupků (eparchiální duchovní soud) se řídí Jednotným statutem komise pro zkoumání kanonických přestupků vydaným Posvátným synodem.

Hlava třetí Správní a výkonné orgány církve

Článek 12

Sněm Pravoslavné církve v českých zemích a na Slovensku

1. Sněm je nejvyšší věroučný, ústavodárný, správní a církevně-kanonický orgán církve.

2. Tvoří jej metropolita, arcibiskupové, biskupové, pokud vykonávají službu v církvi, členové metropolitních rad, členové eparchiálních rad, šest delegátů na každou eparchii, volených příslušným eparchiálním shromážděním; jeden člen za Pravoslavnou bohosloveckou fakultu.

3. Sněm svolává a předsedá mu metropolita pravidelně každých šest let. Je povinen ho svolat i tehdy, požádá-li o to většina členů příslušné metropolitní rady nebo metropolitní kontrolní a revizní komise. V jednotlivých územních částech církve se konají předsněmovní jednání.

4. Sněm volí metropolitu a členy metropolitních rad v obou částech církve, po třech členech a dvou náhradnících za každou eparchii z účastníků sněmu a trojčlenné metropolitní kontrolní a revizní komise s jedním náhradníkem v obou částech církve. Metropolitu volí delegáti sněmu tajným hlasováním. Kandidát musí získat dvě třetiny platných hlasů.

5. Sněm rozhoduje o zásadních otázkách církevního života. Zejména se usnáší o ústavě, jejích změnách nebo doplňcích, o celocírkevních opatřeních a směrnících. Rozhoduje o odvolání proti usnesení Posvátného synodu ve věci stížnosti na biskupy. Schvaluje zprávu každé metropolitní rady a metropolitní kontrolní a revizní komise z obou částí církve. Pro některé práce v oblasti své působnosti může zřídit sněmovní komise a pověřit je přípravou potřebných návrhů pro následující sněm.

Článek 13 Metropolitní rada

1. Metropolitní rada je výkonným orgánem sněmu pro územní správu církve a její usnesení jsou závazná pro celou církev na jejím území.

Metropolitní rada pro správu Pravoslavné církve v českých zemích má sídlo v Praze a jejím předsedou je arcibiskup pražský. Metropolitní rada pro správu Pravoslavné církve na Slovensku má sídlo v Prešově a jejím předsedou je arcibiskup prešovský.

2. Metropolitní radu v Praze tvoří: arcibiskup pražský jako její předseda, biskupové, kteří vykonávají službu v církvi v České republice, tři členové za každou eparchii, volení církevním sněmem, děkan Pravoslavné bohoslovecké fakulty a zástupce Bratrstva pravoslavné mládeže.

Metropolitní radu v Prešově tvoří arcibiskup prešovský jako její předseda, biskupové, kteří vykonávají službu v církvi v Slovenské republice, tři členové za každou eparchii, volení církevním sněmem, děkan Pravoslavné bohoslovecké fakulty a zástupce Bratrstva pravoslavné mládeže.

3. Řádné zasedání metropolitní rady svolává její předseda pravidelně čtyřikrát do roka. Mimořádné zasedání metropolitní rady svolává její předseda sám, nebo když ho o to požádá většina členů metropolitní rady nebo členové metropolitní

kontrolní a revizní komise. Na zasedáních metropolitní rady Pravoslavné církve českých zemí se zúčastňuje předseda metropolitní rady Pravoslavné církve na Slovensku a naopak. Tato účast je nutná alespoň dvakrát do roka.

4. Každá metropolitní rada volí a odvolává kancléře a tajemníka úřadu metropolitní rady, jíž jsou zodpovědny za svou činnost. Arcibiskup může zplnomocnit kancléře úřadu metropolitní rady k právním úkonům, které souvisí s činností úřadu metropolitní rady.

5. Metropolitní rada může zřizovat odbory a komise.

6. Metropolitní rada může zřizovat církevní školy, sociální a charitativní ústavy, účelová zařízení a jiné církevní organizace a rozhodovat o jejich zániku; zároveň rozhodne o naložení s jejich majetkem.

7. Metropolitní rada koordinuje vydávání církevního tisku.

8. Výkonným orgánem metropolitní rady a Posvátného synodu je příslušný úřad metropolitní rady.

Článek 14

Eparchiální shromáždění

1. Eparchiální shromáždění je nejvyšší správní orgán eparchie.

2. Tvoří ho eparchiální biskup jako předseda, pomocný biskup (biskup-vikář), členové eparchiální rady, za každou církevní obec její duchovní správce a jeden nebo dva (podle rozhodnutí eparchiální rady) věřící, volení shromážděním obce a jeden zástupce Bratrstva pravoslavné mládeže za příslušnou eparchii.

3. Eparchiální shromáždění svolává eparchiální biskup každé tři roky. Kromě toho je povinen je svolat také tehdy, požádá-li o to většina členů eparchiální rady, čtvrtina eparchiálního shromáždění nebo členové eparchiální kontrolní komise.

4. Eparchiální shromáždění volí eparchiálního biskupa, pomocného biskupa (biskupa-vikáře), šest členů (z toho nejméně dva laiky) eparchiální rady a tři náhradníky, tři členy eparchiální kontrolní a revizní komise a jednoho náhradníka, a šest delegátů na církevní sněm a tři členy komise pro zkoumání kanonických přestupků (eparchiálního duchovního soudu) a jednoho náhradníka.

5. Eparchiální shromáždění projednává všechny důležité otázky eparchie, schvaluje správu eparchiální rady a eparchiální kontrolní a revizní komise, určuje, na základě celocírkevních směrnic, směrnice pro činnost eparchie.

6. Eparchiální shromáždění rozhoduje se souhlasem Posvátného synodu o vytvoření nové eparchie.

Článek 15

Eparchiální rada

1. Eparchiální rada je výkonným orgánem eparchiálního shromáždění pro správu eparchie.

2. Tvoří ji eparchiální biskup jako předseda, pomocný biskup (biskup-vikář), šest členů, volených eparchiálním shromážděním a členové metropolitní rady z příslušné eparchie.

3. Eparchiální radu svolává na zasedání nejméně čtyřikrát do roka eparchiální biskup jako její předseda. Je povinen ji svolat také tehdy, když o to požádá nejméně jedna třetina členů eparchiální rady, nebo navrhnou-li to členové eparchiální kontrolní a revizní komise.

4. Sídlo eparchiální rady je v místě sídla biskupa (katedry).

5. Eparchiální rada zřizuje církevní obce a vymezuje jejich územní působnost. Povoluje činnost místně oddělených středisek věřících církevní obce.

6. Eparchiální rada může odvolat radu pravoslavné církevní obce, dopustila-li se tato hrubého porušení církevní ústavy, nebo když ohrozila svým jednáním důležité církevní zájmy. Místo odvolané rady pravoslavné církevní obce jmenuje eparchiální rada tříčlennou přípravnou komisi, která připraví do třiceti dnů volby nové rady Pravoslavné církevní obce.

7. Eparchiální rada může z podobných důvodů odvolat jednotlivé členy rady pravoslavné církevní obce z jejich funkce a povolat na jejich místo náhradníky, a to na návrh shromáždění církevní obce nebo na základě rozhodnutí duchovního soudu.

8. Eparchiální rada může odvolat duchovního z místa jeho působení, pokud není na své místo ustanoven podle jiných předpisů, provinil-li se závažným způsobem, a na jeho místo povolat jiného duchovního.

9. Eparchiální rada rozhoduje o případném sporech mezi mateřskou radou pravoslavné církevní obce a radou místně odděleného střediska věřících církevní obce.

10. Eparchiální rada volí a odvolává ředitele, tajemníka úřadu eparchiální rady a tajemníky oddělení úřadu eparchiální rady. Eparchiální biskup může zplnomocnit ředitele úřadu eparchiální rady k právním úkonům, které souvisí s činností úřadu eparchiální rady.

11. Eparchiální rada může zřídit odbory a jmenovat komise podle potřeby.

12. Eparchiální rada může zřizovat církevní školy, sociální a charitativní ústavy, účelová zařízení a jiné církevní organizace a rozhodovat o jejich zániku a o naložení s jejich majetkem.

13. Výkonným orgánem eparchiální rady je úřad příslušné eparchiální rady.

Článek 16

Shromáždění církevní obce

1. Shromáždění církevní obce je nejvyšším správním orgánem církevní obce.

2. Tvoří je všichni členové církevní obce. Shromáždění církevní obce se koná nejméně jednou do roka se souhlasem eparchiálního biskupa. Místo a doba konání se včas oznámí úřadu eparchiální rady.

3. Řádné shromáždění církevní obce svolává její správce v prvním čtvrtletí. Mimořádné shromáždění musí být svoláno, když to uzná za nutné duchovní správce církevní obce, rada pravoslavné církevní obce, revizoři účtů nebo když to nařídí eparchiální biskup.

4. Shromáždění církevní obce volí členy rady pravoslavné církevní obce a náhradníky rady pravoslavné církevní obce, tři revizoři účtů a jednoho jejich náhradníka a jednoho nebo dva delegáty do eparchiálního shromáždění.

5. Shromáždění církevní obce schvaluje zprávu duchovního správce církevní obce o stavu církevní obce a o činnosti rady pravoslavné církevní obce v uplynulém roce, hospodaření církevní obce na základě zprávy revizorů, plán činnosti, směrnice a rozpočet pro následující rok.

6. Církevní obec s požehnáním biskupa může zřizovat církevní školy, sociální a charitativní ústavy, účelová zařízení a jiné církevní organizace a rozhodovat o jejich zániku. Zároveň rozhodne o naložení s majetkem po schválení příslušnou eparchiální radou.

Článek 17

Rada pravoslavné církevní obce

1. Rada pravoslavné církevní obce je výkonným orgánem shromáždění církevní obce pro její správu.

2. Rada pravoslavné církevní obce má zpravidla pět až devět členů a dva až tři náhradníky podle velikosti církevní obce a podle místních poměrů. Rada pravoslavné církevní obce se zvětšuje o jednoho až tři členy za každé místně oddělené středisko věřících.

3. Rada pravoslavné církevní obce spolupracuje se správcem církevní obce při zabezpečování organizačních, hospodářských a správních záležitostí. Pro některé úkoly církevního života ve svých obcích může utvořit pracovní odbory i z nečlenů rady pravoslavné církevní obce. Ostatní duchovní a diakoni (jáhni) církevní obce, učitelé náboženství a vedoucí místní skupiny Bratrstva pravoslavné mládeže se zúčastňují na zasedání rady pravoslavné církevní obce jako členové rady pravoslavné církevní obce.

4. Radu pravoslavné církevní obce svolává a jejímu jednání předsedá duchovní správce církevní obce pravidelně jednou za měsíc a podle potřeby. Je povinen radu pravoslavné církevní obce svolat, když o to požádá alespoň jedna třetina členů rady pravoslavné církevní obce, revizoři účtů, nebo když to nařídí eparchiální biskup.

Článek 18

Rada místně odděleného střediska věřících církevní obce

1. Rada místně odděleného střediska věřících církevní obce je výkonným orgánem tohoto střediska. Rozsah její činnosti určuje schválený organizační řád místně odděleného střediska věřících.

2. Rada místně odděleného střediska věřících církevní obce je součástí pravoslavné církevní obce.

Článek 19

Kontrolní orgány církve

1. Metropolitní kontrolní a revizní komise vykonává pravidelně jednou do roka revizi činnosti metropolitní rady a revizi účtů metropolitní rady. Vyhotoví o tom záznam a podá písemnou zprávu na zasedání metropolitní rady a zvlášť podrobnou zprávu sněmu, který rozhodne o udělení absolutoria metropolitní radě. Zjistí-li komise zvlášť závažné nedostatky v činnosti metropolitní rady, požádá metropolitní radu o svolání mimořádného sněmu.

2. Eparchiální kontrolní a revizní komise vykonává pravidelně, nejméně jednou do roka, revizi činnosti eparchiální rady a revizi účtů úřadu eparchiální rady. Vyhotoví o tom záznam a podá písemnou zprávu eparchiálnímu shromáždění, které rozhodne o udělení absolutoria eparchiální radě. Zjistí-li komise zvlášť závažné nedostatky v činnosti eparchiální rady, požádá předseda eparchiální rady o svolání mimořádného eparchiálního shromáždění.

3. Revizoři účtů církevní obce každoročně kontrolují hospodaření rady pravoslavné církevní obce a podávají o tom zprávu shromáždění církevní obce a na vědomí úřadu eparchiální rady. V případě zjištění vážných nedostatků upozorní na ně arciděkana nebo děkana, který sám nebo s pomocí hospodářských pracovníků eparchiální rady prověří nedostatky a vysloví opatření na jejich odstranění.

Hlava čtvrtá

Článek 20

Hospodaření církve

1. Všechny církevní orgány hospodaří podle platných všeobecně závazných právních předpisů.

2. Základními příjmy církve jsou: příspěvky věřících, příspěvky státu, dary aj.

3. Důležité majetko-právní dispozice, především nemovitým majetkem jednotlivých právních subjektů církve, je možné vykonávat jen na základě rozhodnutí příslušného výkonného orgánu církve a v souladu s platnými právními předpisy a směrnicemi.

Článek 21

Účast Božího lidu na správě církve

1. Boží lid, královské kněžstvo se plně zúčastňuje na životě církve a nese zodpovědnost za celé poslání a svědectví ve světě.
2. Věřící působí ve správě církve a jsou členy všech církevních správních orgánů v souladu s touto ústavou a jejími prováděcími předpisy.

Článek 22

Volební právo

1. Člen správního církevního orgánu je volený věřícími, kteří jsou oprávněni volit příslušný církevní orgán.
2. Volební právo v církvi má věřící, který má trvalé bydliště v obvodě církevní obce a plní řádně svoje povinnosti v církvi. Aktivní volební právo má věřící od 16 let, pasivní volební právo od 18 let. Volebního práva může být zbaven eparchiálním biskupem podle nálezu komise pro zkoumání kanonických přestupků (eparchiální duchovního soudu) ten, kdo vážně ohrožuje zájmy církve. Pasivní volební právo je určené kanonickými předpisy.
3. Zvolený člen příslušného orgánu církve se ujme svých práv a povinností po potvrzení jeho volby a složení předepsaného slibu.
4. Funkční období volených správních církevních orgánů trvá šest let. Po provedené volbě na začátku nového správního období setrvávají staré orgány v činnosti do doby, dokud se nové neujmou své funkce.
5. Místo člena správního orgánu, který z různých důvodů nemůže vykonávat své povinnosti, nebo jehož členství zaniklo, nastupuje na zbytek správního období náhradník v pořadí, v němž byl zvolen.
6. Považuje-li odvolaný rozhodnutí za nespravedlivé, může se odvolat k eparchiálnímu biskupovi.

Článek 23

Slib

Zvolený a jmenovaný člen jednotlivých správních orgánů před započítáním své činnosti skládá tento slib:

„Slibuji před všemohoucím Bohem, že budu věrný Svaté pravoslavné církvi, budu zachovávat její věrouku, svatou Tradici, kanonické předpisy a ústavu. Nepodniknu nic, co by poškozovalo její zájmy a způsobilo pohoršení. Slibuji, že budu dodržovat mlčenlivost o projednávaných věcech a vždy na veřejnosti budu hájit zájmy svatého pravoslaví.“

Článek 24

Jednání správního a výkonného církevního orgánu

1. Správními církevními orgány jsou: sněm místní církve, eparchiální shromáždění a shromáždění církevní obce. Výkonnými orgány jsou metropolitní rada, eparchiální rada a rada pravoslavné církevní obce.
2. Správní i výkonné církevní orgány svolává jejich předseda nebo jeho zástupce nejméně 14 dní předem písemně. Jejich jednání je neveřejné a členové jsou vázáni slibem mlčenlivosti.
3. V případě shromáždění církevní obce jednání svolává její duchovní správce veřejnou pozvánkou nejméně 21 dní předem.
4. K platnosti usnesení shromáždění církevní obce je potřebná nadpoloviční většina hlasů přítomných členů. K platnosti usnesení správního i výkonného církevního orgánu a shromáždění je potřebná dvouřetětinová účast členů orgánu a dvouřetětinová většina hlasů přítomných členů.
5. Hlasování je buď veřejné, nebo tajné. Předseda hlasuje jen při rovnosti hlasů. Hlasování oběžníkem (per rollam) je přípustné pouze v naléhavých a neodkladných případech, a to jen v metropolitní radě, eparchiální radě a radě pravoslavné církevní obce.
6. Žádný člen správního a výkonného církevního orgánu se nezúčastňuje na rozhodování o vlastních záležitostech nebo záležitostech svých příbuzných.
7. Na zasedání eparchiální rady se zúčastňuje kancléř úřadu metropolitní rady a děkan Pravoslavné bohoslovecké fakulty a na zasedání metropolitní rady se zúčastňuje ředitel úřadu eparchiální rady s hlasem poradním.
8. Zasedání všech správních a výkonných církevních orgánů se mohou zúčastnit pozvaní poradci s hlasem poradním.
9. Když se nesejde stanovený počet členů správního a výkonného církevního orgánu v určenou hodinu, koná se zasedání o půl hodiny později bez ohledu na počet přítomných.

Článek 25

Virilní člen správních a výkonných církevních orgánů

1. Metropolitní rada je předsedou sněmu. Pražský a prešovský arcibiskup je předsedou své metropolitní rady. Biskup, který vykonává službu v církvi, je členem sněmu a své metropolitní rady. Eparchiální biskup je předsedou své eparchiální rady.
2. Člen metropolitní rady je členem své eparchiální rady a eparchiálního shromáždění své eparchie a své mateřské rady pravoslavné církevní obce.
3. Člen eparchiální rady je členem sněmu, eparchiálního shromáždění a své mateřské rady pravoslavné církevní obce.
4. Arciděkan, děkan, duchovní správce církevní obce, kněz, diakon, archimandrita a igumen monastýru je členem eparchiálního shromáždění své eparchie.

5. Duchovní správce církevní obce je předsedou rady pravoslavné církevní obce své církevní obce a rady místně odděleného střediska věřících církevní obce.

Článek 26

Církevní tisk a oznamovací prostředky

1. Pravoslavná církev v českých zemích a na Slovensku za účelem rozvíjení náboženské a mravní výchovy a hlásání evangelní zvěsti vydává, rozšiřuje, propaguje a distribuuje knihy, časopisy a jiný tisk v souladu s dogmatickým věroučným a kanonickým učením pravoslavné církve a v její prospěch.

2. Tuto činnost zabezpečuje a koordinuje příslušný ediční orgán metropolitní rady, eparchiální rady a církevní obce v souladu s prováděcími předpisy.

3. Pravoslavná církev a její jednotlivé správní a výkonné duchovní orgány aktivně využívají všechny formy projevů a všechny dostupné prostředky včetně rozhlasu, televize a ostatních médií k šíření svého učení.

Článek 27

Právní subjektivita

1. Právníkou osobou je:

Pravoslavná církev v českých zemích,
Pravoslavná církev na Slovensku,
eparchie (biskupství) – (např. Prešovská pravoslavná eparchie v Prešově),
církevní obec (Pravoslavná církevní obec v),
monastýr,
církevní dobročinné zařízení,
církevní škola
církevní bratrstvo
pravoslavná akademie
jiné výchovné zařízení,
jiné církevní sdružení.

2. Statutárním zástupcem uvedených subjektů je:

Pravoslavnou církev v českých zemích zastupuje a jejím jménem jedná arcibiskup pražský a českých zemí.

Pravoslavnou církev na Slovensku zastupuje a jejím jménem jedná arcibiskup prešovský a Slovenska.

Eparchii zastupuje a jejím jménem jedná eparchiální biskup, pomocný biskup (biskup-vikář) nebo správce eparchie v mezích své pravomoci a v souladu s touto ústavou a prováděcími předpisy.

Pravoslavnou církevní obec zastupuje a jejím jménem jedná duchovní správce.

Monastýr zastupuje a jeho jménem jedná představený monastýru.

Církevní dobročinné zařízení zastupuje a jeho jménem jedná ustanovený ředitel.

Církevní školu zastupuje a jejím jménem jedná ustanovený ředitel.

Církevní bratrstvo zastupuje a jeho jménem jedná prezident (předseda).

Církevní sdružení zastupuje a jeho jménem jedná ředitel.

Pravoslavnou akademii zastupuje a jejím jménem jedná ředitel.

3. Pravoslavnou církev v českých zemích a na Slovensku zastupuje a jejím jménem jedná metropolita Pravoslavné církve v českých zemích a na Slovensku.

Článek 28

Vztahy se zahraničím

1. Pravoslavnou církev v českých zemích a na Slovensku reprezentuje metropolita Pravoslavné církve v českých zemích a na Slovensku, předseda metropolitní rady, eparchiální biskup nebo jimi pověřený pracovník. Vztahy se zahraničím na nejvyšší úrovni zabezpečuje Posvátný synod.

2. Vztahy se zahraničím zabezpečuje příslušná metropolitní rada. Eparchiální rada, monastýr, církevní obec a ostatní církevní organizace mohou tuto činnost vykonávat ve spolupráci s metropolitní radou nebo samostatně s požehnutím eparchiálního biskupa.

3. Zastupitelstva zahraničních církví, která působí na území České republiky nebo Slovenské republiky se souhlasem Posvátného synodu naší církve, se řídí vnitřně svým vlastním církevním pořádkem. Duchovní příslušného zastupitelství mohou být řádnými duchovními v některé církevní obci naší církve s právy a povinnostmi vyplývajícími ze znění této ústavy pravoslavné církve v českých zemích a na Slovensku.

Článek 29

Závěrečná ustanovení

1. Tato ústava respektuje na území České republiky Ústavu a všeobecné právní normy České republiky a na území Slovenské republiky její Ústavu a ostatní všeobecné závazné právní normy Slovenské republiky. Deklaraci lidských práv a svobod a jiné státní, mezinárodní a církevní normy, týkající se činnosti pravoslavné církve.

2. Součástí ústavy jsou prováděcí předpisy k ústavě pravoslavné církve v českých zemích a na Slovensku.

3. Na dodržování ústavy dohlíží Posvátný synod a metropolitní rada, která za nedodržování této ústavy vyvodí také důsledky, v případě vážnějšího porušení tak učiní sněm.

4. Schválením této ústavy se zároveň ruší Ústava Pravoslavné církve v českých zemích a na Slovensku ze dne 12. 12. 1992.

5. Tato ústava nabývá platnosti dnem jejího schválení místním sněmem a účinnosti dnem jejího zveřejnění.

Dorotej
arcibiskup pražský
metropolita českých zemí a Slovenska
předseda sněmu

PROVÁDĚCÍ PŘEDPISY K ÚSTAVĚ PRAVOSLAVNÉ CÍRKVE V ČESKÝCH ZEMÍCH A NA SLOVENSKU

Hlava první *Územní a správní organizace církve*

(k článku 1)

1.-2. Hranice územní působnosti církve se shodují se státními hranicemi České republiky a Slovenské republiky. Na tomto ohraničeném území je působnost církve jednotná.

3. Členy církve jsou pravoslavní věřící, kteří žijí na území České republiky nebo Slovenské republiky.

6.-7. Místně oddělená střediska věřících tvoří kněžský seminář Pravoslavné bohoslovecké fakulty, dětské domovy, sociální ústavy, církevní školy, charitativní zařízení a jiné.

Zřizování místně odděleného střediska věřících spadá do pravomoci místní církevní obce a biskupa příslušné eparchie.

Hlava druhá *Duchovní orgány církve*

(k článku 2)

Metropolita Pravoslavné církve v českých zemích a na Slovensku

2. Metropolita je zároveň

- a) arcibiskupem pražské nebo prešovské eparchie;
- b) členem a předsedou Posvátného synodu;
- c) předsedou sněmu Pravoslavné církve v českých zemích a na Slovensku;
- d) metropolita vykonává s Posvátným synodem správu celé církve v souladu s platnými kanonickými pravidly a má všechna práva a povinnosti, které jsou mu vyhrazeny jako nejvyššímu představiteli autokefální pravoslavné církve;
- e) svolává a stanoví zasedání a předkládá program jednání místního církevního sněmu, Posvátného synodu a předsedá jejich jednáním;
- f) vydává pastýřské listy a jiná poselství církvi;
- g) uděluje církevní hodnosti a vyznamenání;
- h) z rozhodnutí Posvátného synodu uděluje kanonickou misi profesorům, docentům, odborným asistentům, asistentům a lektorům Pravoslavné bohoslovecké fakulty, vyučujícím teologické předměty;
- i) z rozhodnutí Posvátného synodu uděluje souhlas kandidátu na funkci děkana Pravoslavné bohoslovecké fakulty;

j) vydává s Posvátným synodem Jednotný statut komise pro zkoumání kanonických přestupků (eparchiální duchovní soud).

3. Nemůže-li metropolita kvůli chorobě nebo z jiného vážného důvodu vykonávat svou službu, Posvátný synod určí metropolitního správce z řad biskupů.

4. Uvolní-li se místo metropolity, ve smyslu ústavy vykoná se volba nového metropolity. Zasedání Posvátné synody v tomto období svolává metropolitní správce. Kandidáty na metropolitu jsou: arcibiskup pražský a arcibiskup prešovský. Na zvolení metropolity je potřebná dvoutřetinová většina hlasů přítomných delegátů. Volba se uskutečňuje tajným hlasováním. V případě nezvolení metropolity se volba opakuje. Po druhé neúspěšné volbě se koná volba losováním. Volba je doživotní. Metropolita Pravoslavné církve v českých zemích a na Slovensku má právo vzdát se své funkce.

(k článku 3)

Posvátný synod

1. Členy Posvátného synodu jsou: metropolita, arcibiskup a biskupové. Jednání Posvátného synodu se mohou zúčastňovat správci eparchie (viz článek 7, odst. 2). Jejich pravomoci na jednáních Posvátného synodu určí Posvátný synod před svým zasedáním.

Posvátný synod svolává metropolita nejméně dvakrát do roka a je povinen svolat jeho mimořádné zasedání tehdy, když o to požádá alespoň jeden z jeho členů. Metropolita určuje místo zasedání Posvátného synodu, stanoví jeho program, předsedá mu a vede jeho jednání.

2. Posvátný synod:

- a) schvaluje jednací řád;
- b) rozhoduje o kanonické způsobilosti kandidátů na místo biskupa;
- c) dohlíží, aby činnost pravoslavných teologických a ostatních církevních škol a jiných výchovných zařízení byla v souladu s věroučnými a kanonickými zásadami církve;
- d) na návrh příslušné eparchiální rady jmenuje správce uprázdněné eparchie až do volby biskupa;
- e) spolupůsobí s metropolitou při vydávání Jednotného statutu komise pro zkoumání kanonických předstupků (eparchiálního duchovního soudu).

Usnesení a rozhodnutí Posvátného synodu ve smyslu kánonu církve v otázkách kanonických, věroučných a mravních jsou závazná pro celou církev a o jejich realizaci dbají příslušné metropolitní rady v součinnosti s příslušnými eparchiálními radami.

(k článku 4)

Arcibiskup

1. Arcibiskup pražský a českých zemí je nejvyšším představitelem a statutářem Pravoslavné církve v českých zemích.

Arcibiskup prešovský a Slovenska je nejvyšším představitelem a statutářem Pravoslavné církve na Slovensku.

Arcibiskup pražský a českých zemí a arcibiskup prešovský a Slovenska:

- a) svolávají zasedání příslušné metropolitní rady, předsedají jejím jednáním a dohlíží na plnění jejích usnesení;
- b) jsou členy Posvátného synodu;
- c) arcibiskup prešovský a Slovenska a arcibiskup pražský a českých zemí mají kanonický dozor nad Pravoslavnou bohosloveckou fakultou PU v Prešově a jejím kněžským seminářem; nad Detašovaným pracovištěm PBF PU v Olomouci má kanonický dozor arcibiskup pražský a českých zemí.
- d) arcibiskup prešovský a Slovenska a arcibiskup pražský a českých zemí jsou členy vědecké rady Pravoslavné bohoslovecké fakulty PU v Prešově;
- e) mají dozor nad činností Bratrstva pravoslavné mládeže;
- f) vydávají pastýřské listy pro pravoslavné věřící příslušné části církve;
- g) navrhují metropolitní radě správní rozhodnutí potřebná pro správu příslušné části církve.

(k článku 5)

Eparchiální biskup

1. Kandidáty na eparchiálního biskupa navrhuje eparchiální rada. Jejich kanonickou způsobilost schvaluje Posvátný synod. Z kandidátů schválených Posvátným synodem volí eparchiální shromáždění svého biskupa. Za biskupa je zvolen kandidát, který dosáhl dvoutřetinovou většinu hlasů přítomných delegátů eparchiálního shromáždění. Volba je doživotní. Biskup začíná svou činnost dnem intronizace. Biskup má právo vzdát se své činnosti.

2. Eparchiální biskup je z postavení své služby členem Posvátného synodu, sněmu Pravoslavné církve v českých zemích a na Slovensku, příslušné metropolitní rady, eparchiálního shromáždění a eparchiální rady. Předsedá eparchiálnímu shromáždění a eparchiální radě. Eparchiální biskup je statutárním orgánem ve své eparchii a v rámci své správy:

- a) dbá o čistotu pravoslavné věrouky;
- b) dbá o duchovní a liturgický růst duchovních, učitelů, katechetů a výchovných pracovníků církve;
- c) dbá o duchovní růst církevních obcí s cílem upevnění pravoslavné věrouky v srdcích věřících;
- d) pravidelně koná vizitace ve farnostech, spojené s účastí na bohoslužbách;

e) dohlíží na duchovní růst pravoslavné mládeže a mládežnického hnutí ve své eparchii;

f) dbá o čistotu svatých bohoslužeb ve smyslu pravoslavné tradice;

g) dbá o vznik monastýrů a stará se o jejich duchovní život;

h) dohlíží na aktivitu duchovních v církevních obcích;

i) dbá o kněžský dorost a o zřizování charitativních zařízení a církevních škol;

j) vymezuje pravomoci pomocného biskupa;

k) jmenuje a odvolává svého osobního tajemníka;

l) dohlíží na řádné hospodaření všech církevních složek, ústavů a zařízení své eparchie;

m) svolává a stanoví místo zasedání eparchiálního shromáždění a v součinnosti s eparchiální radou připravuje jeho program a předsedá eparchiálnímu shromáždění;

n) svolává zasedání eparchiální rady, v součinnosti s Úřadem eparchiální rady připravuje jeho program a předsedá zasedání eparchiální rady;

o) jmenuje a odvolává ředitele a tajemníky úřadu eparchiální rady, řídí a dohlíží na činnost úřadu eparchiální rady z titulu předsedy eparchiální rady;

p) vydává pastýřské listy a jiné oficiální projevy a vyhlášení církve pro svou eparchii;

r) uděluje kanonickou misi učitelům náboženství (katechetům) a výchovným pracovníkům ve své eparchii.

3. Závažnost důvodů nezpůsobilosti biskupa spravovat eparchii posoudí Posvátný synod.

(k článku 6)
Pomocný biskup
(Biskup-vikář)

Rozsah pravomoci a odpovědnosti pomocného biskupa písemně vymezí eparchiální biskup.

(k článku 7)
Správce eparchie

1. Za dočasného správce eparchie na návrh eparchiální rady jmenuje Posvátný synod biskupa nebo zkušeného duchovního z příslušné eparchie s pravomocí eparchiálního biskupa s výjimkou práv, která podle kanonických pravidel pravoslavné církve patří výlučně biskupovi.

(k článku 9)

Duchovní správce církevní obce

1. Duchovního správce církevní obce ustanovuje eparchiální biskup jmenovacím dekretem.

2. Pod „dohodou“ s církevní obcí se rozumí:

a) výsledek voleb shromáždění církevní obce;

b) konkursní řízení - podrobnosti konkursního řízení jsou uvedené v Podmínkách konkursního řízení a spadají do pravomoci konkursní komise, ustavené eparchiální radou;

c) rozhodnutí eparchiální rady v případě, že církevní obec nezaujme jednotné stanovisko.

Kandidáty na duchovního správce církevní obce navrhuje eparchiální biskup.

Duchovní správce zodpovídá za veškerý liturgický a duchovní život, pastorační, nábožensko-mravní, hospodářskou a organizační činnost svému eparchiálnímu biskupovi.

Má-li duchovní správce vážné důvody, pro které nemůže vykonávat správu církevní obce, může se odvolat prostřednictvím arciděkana (děkana apod.) k eparchiálnímu biskupovi.

3. Správci církevní obce vedle toho náleží zejména:

a) vytvářet dobré vztahy s radou pravoslavné církevní obce;

b) všestranně aktivizovat duchovní život církevní obce, zejména vychovávat a vést mladé lidi tak, aby projevíli zájem o kněžské a učitelské povolání, atd.;

c) řádně vést administrativu a hospodaření církevní obce podle pokynů nadřízených církevních orgánů a v souladu s všeobecně závaznými platnými předpisy o účetnictví;

d) zajišťovat vedení knihovny církevní obce;

e) zakládat a podporovat činnost Bratrstva pravoslavné mládeže a podle místních možností zabezpečovat prostory pro duchovní aktivity mladých členů církevní obce;

f) organizovat aktivity, přednášky, biblické hodiny, zájezdy, exkurze;

g) vytvářet podle možnosti obce církevní pěvecké sbory;

h) zabezpečit materiální vybavení církevní obce: videotechniku, videokazety, společenské hry, církevní časopisy a jiný vhodný tisk, hudební nástroje aj.

(k článku 10)
Monastýr

1. V monastýru mohou žít také civilní osoby s požehnáním představeného monastýru, jsou však povinny dodržovat řád monastýru.

3. a) Při založení monastýru je nutné vypracovat mnišská pravidla monastýru (ústavu);

b) při zakládání monastýru musí být splněny tyto podmínky: požehnání (souhlas) eparchiálního biskupa, řád monastýru schválený eparchiálním biskupem;

c) zvoleného představeného (představenou) ustanovuje jmenovací listinou eparchiální biskup. Představený monastýru odpovídá za správu monastýru eparchiálnímu biskupovi;

d) změny v organizační struktuře a řádu monastýru mohou být provedeny jen se souhlasem eparchiálního biskupa;

e) movitý a nemovitý majetek monastýru je vlastnictvím monastýru jako právnické osoby;

f) v případě zániku monastýru movitý a nemovitý majetek monastýru přechází do vlastnictví eparchie, na jejímž území se monastýr nachází.

Hlava třetí

Správní a výkonné orgány církve

(k článku 12)

Sněm Pravoslavné církve v českých zemích a na Slovensku

2. Virilními členy sněmu jsou: metropolita, arcibiskupové, eparchiální biskupové a správci eparchie, členové metropolitních a eparchiálních rad. Členy sněmu jsou zástupci Bratrstva pravoslavné mládeže z obou částí církve.

Sněmu se zúčastňují s hlasem poradním: pracovníci úřadů metropolitních rad (kancléř a tajemník), pracovníci úřadů eparchiálních rad (ředitel, tajemník a tajemníci zřízených odborů).

Předsněmovní jednání

3. Podkladem pro zahájení předsněmovních jednání je rozhodnutí Posvátného synodu, který určí

- místo konání sněmu,
- dobu (datum) konání sněmu,
- hlavní téma sněmu.

V případě naléhavé potřeby může být sněm svolán bez předsněmovních jednání.

Rozhodnutí Posvátného synodu písemně oznámí jeho předseda celé církvi.

Průběh předsněmovních jednání organizačně a věcně připraví příslušná metropolitní rada pod vedením svého předsedy. Zúčastní se jich: arcibiskup, eparchiální biskupové, biskupové, správci eparchií, členové jednotlivých metropolitních rad, členové jednotlivých eparchiálních rad, šest delegátů za každou eparchii, volených příslušným eparchiálním shromážděním, jeden zástupce Pravoslavné bohoslovecké fakulty, jeden zástupce za monastýr, jeden zá-

stupce z Bratrstva pravoslavné mládeže, jeden zástupce církevní školy a vedoucí sociálního ústavu.

Na předsněmovním jednání se s hlasem poradním zúčastňují pracovníci Úřadu metropolitní rady (kancléř, tajemník a tajemníci zřízených odborů), pracovníci úřadů eparchiální rady (ředitel, tajemník a tajemníci zřízených odborů).

Pro zvládnutí konkrétních úkolů metropolitní rada může zřídit více pracovních komisí. Jde především o přípravu závažných dokumentů pro jednání sněmu. Jednotlivé komise odevzdají kompletně připravené materiály nejpozději 21 dní před zahájením sněmovních jednání předsedovi příslušné metropolitní rady. To se vztahuje i na podání jednotlivců (stížnosti, návrhy, protesty, žádosti, připomínky apod.).

Usnesení předsněmovních jednání jsou závazná pro příslušné části církve.

Jednání sněmu

4. Sněm zpravidla jedná na plenárním zasedání. K projednání jednotlivých otázek může zřídit vlastní sněmovní komisi s potřebným počtem členů. Komise si zvolí předsedu, místopředsedu, zpravodaje pro jednání v komisi, zpravodaje pro plénum a zapisovatele. Komise může být pověřena úlohou připravit návrhy pro sněm.

Sněm schvaluje vlastní jednací řád. Sněm volí místopředsedu sněmu, dva zapisovatele a dva skrutátory.

K volbě metropolity viz článek 2, odst. 4 prováděcích předpisů.

Sněm je schopný usnášení, je-li přítomna dvoutřetinová většina členů - delegátů sněmu, pro schválení usnesení sněmu je potřebná dvoutřetinová většina hlasů přítomných členů.

O průběhu jednání sněmovního pléna a sněmovních komisí se pořídí úřední záznam. V důležitých případech zabezpečí předseda sněmu, případně místopředseda sněmovní komise těsnopisný záznam. Usnesení sněmu musí být v přesně schváleném znění zapsáno do knihy „Usnesení sněmů Pravoslavné církve v českých zemích a na Slovensku“, podepsáno jeho předsedou a zveřejněno v církevním tisku.

Výkonným orgánem sněmu jsou metropolitní rady, které organizují a připravují podklady a návrhy pro jednání sněmu, zabezpečují technické podmínky pro zasedání sněmu a sněmovních komisí a odpovídají za realizaci usnesení sněmu v životě církve.

(k článku 13)

Metropolitní rady

1. Metropolitním radám jako výkonným orgánům sněmu pro správu celé církve působící ve dvou samostatných státech náleží:

- a) koordinovat činnost církve na území Slovenské republiky a České republiky;

- b) dbát o plnění usnesení sněmu a Posvátného synodu v životě církve;
- c) dbát o hospodaření a správu církve, vydávat směrnice závazné pro jednotlivé územní části církve;
- d) zabezpečovat zachování Ústavy Pravoslavné církve v českých zemích a na Slovensku a Prováděcích předpisů;
- e) koordinovat činnost mezi eparchiemi a v případě nesouladu v činnosti přijímat závazná a konečná rozhodnutí;
- f) schvalovat, po dohodě s eparchiálními radami, jednotný arciděkaný řád;
- g) rozhodovat v církevní správě o všech otázkách zásadního charakteru, které nejsou určeny jinými církevními orgány;
- h) přímo nebo prostřednictvím jiných církevních orgánů zřizovat účelová zařízení církve;
- i) zabezpečovat náboženskou výchovu v součinnosti s eparchiálními radami a radami pravoslavných církevních obcí;
- j) zabezpečovat vydávání církevní literatury, potřebných knih, časopisů a jiného církevního tisku k potřebě církve v jednotlivých jejích částech;
- k) volit (na šestileté období) a odvolávat kancléře a tajemníka Úřadu metropolitní rady a schvalovat přijetí jiných pracovníků Úřadu metropolitní rady;
- l) připravovat návrhy na jednání sněmu, pokud pro přípravu takových návrhů nebyly zřízeny zvláštní sněmovní komise;
- m) zabezpečovat technické potřeby pro jednání sněmu a sněmovních komisí;
- n) předkládat sněmu k projednání zprávu o činnosti za uplynulé volební období.

Úřady metropolitních rad zabezpečují správné a včasné uskutečnění rozhodnutí metropolitních rad a obstarávají běžnou administrativní agendu podle potřeb metropolitní rady; zároveň zabezpečují agendu pro Posvátný synod.

3. Řádné zasedání metropolitní rady svolává arcibiskup jako její předseda nejméně čtrnáct dní předem, a to písemnou formou, přičemž musí být zpracován program a určen čas a místo jednání. Členové metropolitní rady obdrží materiály, které budou předmětem jednání metropolitní rady. Technické zabezpečení a rozeslání těchto materiálů zabezpečuje Úřad metropolitní rady.

Metropolitní rada je schopna usnášení, je-li přítomna dvoutřetinová většina členů. Pro schválení usnesení metropolitní rady je potřebná dvoutřetinová většina hlasů přítomných členů. Z jednání metropolitní rady se pořídí úřední zápis a usnesení se zapisuje v přesně schváleném znění do svazku „Usnesení a rozhodnutí metropolitní rady“. Toto usnesení má být zveřejněno na příslušném území - výjimku tvoří taková usnesení, která obsahují skutečnosti vyža-

dující utajení - a zasláno příslušným eparchiálním radám a Posvátnému synodu.

4. Úřad metropolitní rady vede kancléř, který za činnost Úřadu metropolitní rady odpovídá metropolitní radě a předsedovi metropolitní rady. Kandidáty na kancléře Úřadu metropolitní rady navrhuje předseda metropolitní rady, členové metropolitní rady, členové eparchiálních rad a jednotliví členové církve. Za kandidáta na kancléře Úřadu metropolitní rady má být navrhován zkušený duchovní.

5. V případě více kandidátů na funkci kancléře Úřadu metropolitní rady metropolitní rada uskuteční výběrové řízení. Úspěšného kandidáta na funkci jmenuje předseda metropolitní rady.

Obdobným způsobem metropolitní rada postupuje při obsazení funkce tajemníka Úřadu metropolitní rady.

(k článku 14)

Eparchiální shromáždění

3. Eparchiální biskup určuje místo jednání eparchiálního shromáždění a v součinnosti s eparchiální radou předkládá program jednání.

Eparchiálního shromáždění se účastní s hlasem poradním pracovníci příslušného Úřadu metropolitní rady (kancléř, tajemník), pracovníci příslušného Úřadu eparchiální rady (ředitel, tajemník, předsedové zřízených odborů příslušné eparchie) a vedoucí účelových zařízení příslušné eparchie. Eparchiální shromáždění schvaluje svůj jednací řád.

Eparchiální shromáždění volí ze svých členů místopředsedu, dva zapisovatele a dva skrutátory. O průběhu jednání eparchiálního shromáždění se zpracuje protokol. Usnesení a rozhodnutí eparchiálního shromáždění musí být zapsáno v přesně schváleném znění do svazku „Usnesení a rozhodnutí eparchiálního shromáždění“, a jako informace zasláno metropolitní radě a Posvátnému synodu a zveřejněno v dané eparchii, výjimku tvoří taková usnesení, která obsahují skutečnosti vyžadující utajení.

4. Uvolní-li se místo eparchiálního biskupa, eparchiální rada je povinna zabezpečit svolání eparchiálního shromáždění za účelem voleb nového eparchiálního biskupa ve stanovené lhůtě; jde-li o místo biskupa do čtyřiceti dnů, a jde-li o místo arcibiskupa do třiceti dnů.

Eparchiální shromáždění je schopno usnášení, je-li přítomna dvoutřetinová většina jeho členů, a rozhoduje dvoutřetinovou většinou hlasů přítomných členů.

Eparchiální rada zabezpečuje a organizuje eparchiální shromáždění, zpracovává návrh programu a zodpovídá za včasné provedení usnesení a rozhodnutí eparchiálního shromáždění.

Eparchiální shromáždění navrhuje sněmu tři kandidáty za členy metropolitních rad a dva náhradníky za každou eparchii z delegátů sněmu.

(k článku 15)

Eparchiální rada

1. Řádné zasedání eparchiální rady svolává eparchiální biskup jako jeho předseda, nebo pomocný biskup z pověření eparchiálního biskupa, nejméně čtrnáct dní předem, a to písemnou formou, přičemž musí být zpracován program a určen čas a místo jednání. Členové eparchiální rady obdrží materiál, který bude předmětem jednání eparchiální rady. Technické zabezpečení a rozoslání těchto materiálů zabezpečuje Úřad eparchiální rady.

2. Eparchiální rada předkládá eparchiálnímu shromáždění navržené kandidáty na členy eparchiální rady. Členy eparchiální rady navrhuje biskup, členové eparchiální rady a členové eparchiálního shromáždění. Seznam navrhovaných kandidátů připraví eparchiální rada.

3. Eparchiální rada je schopna usnášení, je-li přítomna dvoutřetinová většina jejích členů, a rozhoduje dvoutřetinovou většinou hlasů přítomných členů, oprávněných k hlasování. Při rovnosti hlasů rozhoduje hlas předsedy.

Z jednání eparchiální rady se pořídí úřední zápis a usnesení se zapisují v přesně schváleném znění do svazku „Usnesení a rozhodnutí eparchiální rady“. Toto usnesení má být zasláno metropolitní radě a Posvátnému synodu a zveřejněno v dané eparchii, výjimku tvoří taková usnesení, která obsahují skutečností vyžadující utajení.

8. Pod pojmem „ustavený duchovní podle jiných předpisů“ rozumíme ty duchovní, kterým byla udělena kanonická mise Posvátným synodem, např. učitele Pravoslavné bohoslovecké fakulty.

Jde o věroučné, morální a kanonicko-právní přestupky.

10. Kandidáty na ředitele Úřadu eparchiální rady navrhuje předseda eparchiální rady, členové příslušné eparchiální rady, členové metropolitní rady a jednotliví členové církve. Za kandidáta na funkci ředitele Úřadu eparchiální rady má být navrhován zkušený duchovní.

13. Úřad eparchiální rady se stará o správné a včasné plnění rozhodnutí eparchiální rady a obstarává běžné administrativní práce vyplývající z této činnosti.

(k článku 16)

Shromáždění církevní obce

2. Členem církevní obce je člen církve, který má trvalý pobyt na území církevní obce.

3. Předsedou shromáždění církevní obce je duchovní správce církevní obce. Za realizaci usnesení shromáždění církevní obce odpovídá duchovní správce církevní obce spolu s radou pravoslavné církevní obce.

4. Zvolené členy rady pravoslavné církevní obce potvrzuje eparchiální biskup jako předseda eparchiální rady. Eparchiální biskup si může vyžádat z jednotlivých církevních obcí seznam navrhovaných kandidátů do voleb za členy rady pravoslavné církevní obce, náhradníky, revizory účtů, delegáty na eparchiální shromáždění.

V případě, že mezi navrhovanými je člen, jenž nespĺňuje kritéria stanovená touto ústavou (čl. 22 odst. 1, 2) a prováděcími předpisy k této ústavě k čl. 22, odst. 2 může ho eparchiální biskup zbavit volebního práva.

K platnému usnesení a rozhodování shromáždění církevní obce se vyžaduje nadpoloviční většina hlasů přítomných členů oprávněných k hlasování.

Při volbách se shromáždění církevní obce řídí volebním řádem.

(k článku 17)

Rada pravoslavné církevní obce

1. Rada pravoslavné církevní obce je ve své činnosti v plném rozsahu odpovědná eparchiálnímu biskupovi a shromáždění církevní obce.

2. Prvý ze zvolených členů rady pravoslavné církevní obce je zástupcem předsedy rady pravoslavné církevní obce. Se souhlasem duchovního správce jej zastupuje s výjimkou věcí duchovních a liturgických a zároveň reprezentuje církevní obec.

4. Vzniklé spory mezi radou pravoslavné církevní obce a duchovním správcem církevní obce řeší eparchiální rada a komise pro zkoumání kanonických přešupků. Usnesení rady pravoslavné církevní obce je platné, když je schváleno nadpoloviční většinou členů.

Pokud by rozhodnutí rady církevní obce ve věcech správy a hospodaření bylo v rozporu s touto ústavou a jinými církevními předpisy a všeobecně závaznými právními předpisy, platnost tohoto rozhodnutí je podmíněna potvrzením předsedou rady církevní obce.

(k článku 19)

Kontrolní orgán církve

1. Členy a náhradníky kontrolních a revizních orgánů církve nemohou být pracovníci a členové příslušných řídicích a výkonných orgánů církve, ani příbuzní a osoby blízké členům těchto orgánů.

Složení kontrolní a revizní komise musí být takové, aby její činnost byla odborná a kvalifikovaná.

Za závažné nedostatky v činnosti metropolitní rady se považují:

a) neodůvodněné neplnění usnesení sněmu, Posvátného synodu a vlastních usnesení,

b) závažné nedostatky v hospodaření metropolitní rady,

c) činnost namířená proti jednotě církve.

(k článku 20)

Hospodaření církve

3. Převod a užívání hmotného investičního majetku církve, movitého i nemovitého, na jiné právní subjekty nebo fyzické osoby je možné vykonat jen za těchto podmínek:

a) majetek Pravoslavné církve v českých zemích a na Slovensku jen na základě usnesení příslušné metropolitní rady, kterým se opravňuje statutární zástupce uvedeného právního subjektu k podepsání smlouvy o převodu vlastnických a užívacích práv na jiné právnické a fyzické osoby;

b) majetek eparchie jen na základě usnesení příslušné eparchiální rady, kterým se opravňuje statutární zástupce uvedeného právního subjektu k podepsání smlouvy o převodu vlastnických a užívacích práv na jiné právnické nebo fyzické osoby;

c) majetek církevní obce, monastýru, církevního dobročinného a jiného zařízení jen na základě usnesení vlastních výkonných orgánů, které podléhá schválení příslušné eparchiální rady.

(k článku 21)

Účast Božího lidu na správě církve

2. V metropolitní radě a eparchiální radě jsou věřící (laici) zastoupeni nejméně jednou třetinou členů.

(k článku 22)

Volební právo

2. Volební právo má člen pravoslavné církevní obce, který se aktivně zúčastňuje na liturgickém a svátostném životě církve. Ten, kdo je virilním členem správního orgánu církve, nemůže být do něho volený, dokud trvá jeho virilní členství.

Hlasování probíhá aklamací, nebo tajně. O způsobu volby rozhodne vždy příslušný sborový orgán, který volbu uskutečňuje. O průběhu voleb se pořizuje zápis.

Předcházející ustanovení se použijí při uskutečňování voleb, které se konají následovně:

Shromáždění církevní obce volí:

- a) duchovního správce církevní obce v souladu s článkem 9, odst. 2 Ústavy a článkem 9, odst. 2 Prováděcích předpisů,
- b) členy rady pravoslavné církevní obce,
- c) náhradníky rady pravoslavné církevní obce,
- d) tři revizory účtů a jednoho náhradníka,
- e) jednoho až dva delegáty do eparchiálního shromáždění.

Eparchiální shromáždění volí:

- a) eparchiálního biskupa,
- b) pomocného biskupa (biskupa-vikáře),
- c) šest členů do eparchiální rady a dva náhradníky,
- d) tři členy eparchiální kontrolní a revizní komise a jednoho náhradníka,
- e) šest delegátů na církevní sněm,
- f) tři členy komise pro zkoumání kanonických přestupků a jednoho náhradníka.

Sněm volí:

- a) metropolitu,
- b) členy metropolitních rad v obou částech církve,
- c) tři členy metropolitní kontrolní a revizní komise a jednoho náhradníka v obou částech církve.

(k článku 23)

Slib

1. Zvolený a jmenovaný člen skládá církevní slib do rukou představitele daného církevního orgánu.

(k článku 24)

Jednání správního a výkonného církevního orgánu

2. Každý církevní orgán se řídí vlastním jednacím řádem. Církevní obce se řídí jednacím řádem schváleným eparchiální radou.

3. Pod pojmem „veřejná pozvánka“ se rozumí vyhlášení

- ústně v chrámu v průběhu dvou neděl po sv. liturgii,
- místním rozhlasem,
- písemně na viditelném místě v chrámu nebo před chrámem na informační tabuli.

(k článku 26)

Církevní tisk a oznamovací prostředky

2. Náboženskou literaturu mohou vydávat též jednotlivci s požehnáním eparchiálního biskupa.

(k článku 27)

Právní subjektivita

1. a) Právní subjekty užívají razítka podélná a kulatá (pečetě). Kulatá razítka mají kruhový nápis a ve svém středu pravoslavný kříž.

b) Text nápisu se stanoví jednotně:

- Pravoslavná církev v českých zemích - metropolitní rada
- Pravoslavná církev na Slovensku - metropolitní rada

- (Pražská, Olomoucko-brněnská, Prešovská, Michalovská, příp. další) Pravoslavná eparchie v ...- eparchiální rada
- Pravoslavná církevní obec v ...
- Pravoslavný monastýr ...(název) ...v ...
- ...(název) ..., dobročinné (příp. výchovné) zařízení Pravoslavné církve v českých zemích nebo Pravoslavné církve na Slovensku
- ...(název) ...církevní sdružení Pravoslavné církve v českých zemích nebo Pravoslavné církve na Slovensku

2. Pečetě

a) „Metropolita Pravoslavné církve v českých zemích a na Slovensku“. Ve středu pečeti žehnající ruce v ratolestech. Tato pečeť se užívá i na písemnostech Posvátného synodu a na písemnostech do zahraničí, týkajících se celé církve.

b) „Arcibiskup pražský a českých zemí“. Ve středu pečeti pravoslavný kříž.

„Arcibiskup prešovský a Slovenska“. Ve středu pečeti pravoslavný kříž.

c) „Biskup ...(název eparchie) ...“. Ve středu pečeti pravoslavný kříž.

d) „Biskup ...(název sídla katedry)... - pomocný biskup... (název eparchie)...“. Ve středu pečeti pravoslavný kříž.

e) „Pravoslavná církevní obec v ...“. Ve středu pečeti pravoslavný kříž.

f) Komise pro zkoumání kanonických přestupků ...(název eparchie)“. Ve středu pečeti pravoslavný kříž.

Podélná razítka

a) Metropolitní správce užívá podélné razítko s nápisem „Pravoslavná církev v českých zemích a na Slovensku“ a u podpisu uvádí označení „metropolitní správce“.

b) Správce eparchie užívá podélné razítko eparchie a u podpisu uvádí „správce eparchie“.

c) Arciděkan a děkan užívají jen podélné razítko s textem „(Pražská, Olomoucko-brněnská, Prešovská, Michalovská, příp. další) pravoslavná eparchie, arciděkanát (děkanát) v ...“.

(k článku 28)

Vztahy se zahraničím

2. O zahraniční vztahy pečuje zahraniční odbor příslušné metropolitní rady. Členy zahraničního odboru jsou kancléř Úřadu metropolitní rady, ředitelé úřadů eparchiální rady, zástupce Pravoslavné bohoslovecké fakulty a monastýrů. Společné jednání obou zahraničních odborů metropolitních rad se koná na požádání jedné z metropolitních rad nebo Posvátného synodu.

Pro zastupování církve v zahraničí musí mít delegát souhlas metropolity nebo arcibiskupa - předsedy metropolitní rady. Jde-li o kontakty jen na úrovni

jednotlivých eparchií, potom musí mít souhlas svého eparchiálního biskupa, který o svých stycích s eparchiemi v zahraničí informuje Posvátný synod a metropolitní radu.

Z Á V Ě R E Č N Á U S T A N O V E N Í

Tyto prováděcí předpisy jsou součástí Ústavy Pravoslavné církve v českých zemích a na Slovensku, přijaté místním sněmem dne 16. října 1999.

Dorotej

arcibiskup pražský
metropolita českých zemí a Slovenska
předseda sněmu

Obsah

Poučení o pravoslavné církvi	3
------------------------------------	---

ÚSTAVA PRAVOSLAVNÉ CÍRKVE V ČESKÝCH ZEMÍCH A NA SLOVENSKU

Hlava první

Územní a správní organizace církve

Článek 1	9
----------------	---

Hlava druhá

Duchovní orgány církve 10 |

Článek 2

Metropolita Pravoslavné církve v českých zemích a na Slovensku 10 |

Článek 3

Posvátný synod 10 |

Článek 4

Arcibiskup 10 |

Článek 5

Eparchiální biskup 10 |

Článek 6

Pomocný biskup (Biskup-vikář) 11 |

Článek 7

Správce eparchie 11 |

Článek 8

Arciděkan a děkan (Okružní protopresbyter a protopresbyter) 11 |

Článek 9

Duchovní správce církevní obce 11 |

Článek 10

Monastýr 12 |

Článek 11

Komise pro zkoumání kanonických přestupků 12 |

(Eparchiální duchovní soud)

Hlava třetí

Správní a výkonné orgány církve 12 |

Článek 12

Sněm Pravoslavné církve v českých zemích a na Slovensku 12 |

Článek 13

Metropolitní rada 13 |

Článek 14

Eparchiální shromáždění 14 |

Článek 15

Eparchiální rada 14 |

Článek 16

Shromáždění církevní obce 15 |

Článek 17

Rada pravoslavné církevní obce 16 |

Článek 18

Rada místně odděleného střediska věřících církevní obce 17 |

Článek 19

Kontrolní orgány církve 17 |

Hlava čtvrtá

Článek 20

Hospodaření církve 17 |

Článek 21

Účast Božího lidu na správě církve 18 |

Článek 22

Volební právo 18 |

Článek 23

Slib 18 |

Článek 24

Jednání správního a výkonného církevního orgánu 19 |

Článek 25

Virilní člen správních a výkonných církevních orgánů 19 |

Článek 26

Církevní tisk a oznamovací prostředky 20 |

Článek 27

Právní subjektivita 20 |

Článek 28

Vztahy se zahraničím 21 |

Článek 29

Závěrečná ustanovení 21 |

PROVÁDĚCÍ PŘEDPISY K ÚSTAVĚ PRAVOSLAVNÉ CÍRKVE V ČESKÝCH ZEMÍCH A NA SLOVENSKU

Hlava první

Územní a správní organizace církve 23 |

(k článku 1) 23 |

Hlava druhá

Duchovní orgány církve 23 |

(k článku 2)

Metropolita Pravoslavné církve v českých zemích a na Slovensku 23 |

(k článku 3)

Posvátný synod	24
(k článku 4)	
Arcibiskup	25
(k článku 5)	
Eparchiální biskup	25
(k článku 6)	
Pomocný biskup (Biskup-vikář)	26
(k článku 7)	
Správce eparchie	26
(k článku 9)	
Duchovní správce církevní obce	27
(k článku 10)	
Monastýr	27
<i>Hlava třetí</i>	
Správní a výkonné orgány církve	28
(k článku 12)	
Sněm Pravoslavné církve v českých zemích a na Slovensku	28
(k článku 13)	
Metropolitní rady	29
(k článku 14)	
Eparchiální shromáždění	31
(k článku 15)	
Eparchiální rada	32
(k článku 16)	
Shromáždění církevní obce	32
(k článku 17)	
Rada pravoslavné církevní obce	33
(k článku 19)	
Kontrolní orgán církve	33
(k článku 20)	
Hospodaření církve	34
(k článku 21)	
Účast Božího lidu na správě církve	34
(k článku 22)	
Volební právo	34
(k článku 23)	
Slib	35
(k článku 24)	
Jednání správního a výkonného církevního orgánu	35
(k článku 26)	
Církevní tisk a oznamovací prostředky	35
(k článku 27)	
Právní subjektivita	35
(k článku 28)	
Vztahy se zahraničím	36
ZÁVĚREČNÁ USTANOVENÍ	37